

VI

LA PARTICIÓ I LA SEPARACIÓ DE MOTS
A FINAL DE RATLLA

Sumari

1. La partició de mots a final de ratlla
2. La partició de mots en català
3. La partició de mots en alemany
4. La partició de mots en anglès
5. La partició de mots en aranès
6. La partició de mots en basc
7. La partició de mots en espanyol
8. La partició de mots en francès
9. La partició de mots en gallec
10. La partició de mots en grec clàssic
11. La partició de mots en italià
12. La partició de mots en llatí
13. La partició de mots en portuguès
14. La separació de mots i expressions a final de ratlla
15. La separació de mots en els títols
16. La partició i la separació de mots en les adreces electròniques i d'Internet
17. Bibliografia

MANUAL
LA REDACCIÓN Y EL USO DE TEXTOS
D'ESTIL

1. La partició de mots a final de ratlla¹

1.1. Quan un mot polisíl·lab no cap sencer al final d'una ratlla, en general, el podem partir en dos fragments, al primer dels quals afegim un guionet per indicar que continua a la ratlla següent. En la pràctica, però, sabem que la partició de mots està sotmesa a moltes restriccions.²

1.2. Així, en els textos que tenen la caixa superior als trenta cíceros (que equivalen a 13,5378 centímetres, en el sistema Didot),³ no s'haurien d'haver de partir els mots gairebé mai a final de ratlla.

1.3. Cal evitar, a més, que coincideixin fragments de mot, mots, símbols o grups numèrics idèntics des d'un blanc a començament o a final de ratlla en dues línies seguides.

[1a] * Ahir la meva estimada cap
em va dir que jo al meu cap
no hi tinc més que serradures.

[1b] Ahir la meva estimada cap
em va dir que jo al meu
cap no hi tinc més que
serradures.

1.4. En els textos de caixa entre vint i trenta cíceros d'amplària (que equivalen a 9,0252 i a 13,5378 centímetres, respectivament, en el sistema Didot), l'última ratlla de cada paràgraf ha de tenir, com a mínim, tres lletres i el punt.

[2a] * [...] investiga | da.

[2b] [...] investi | gada.

1.5. En els textos que tenen la caixa inferior als vint cíceros d'amplària (que equivalen a 9,0252 centímetres, en el sistema Didot), es pot admetre que l'última ratlla de cada paràgraf tingui dues lletres i el punt; però, si és possible, val més evitar una partició d'aquesta mena. En qualsevol cas, el conjunt de caràcters deixat al final del paràgraf ha d'ocupar, com a mínim, una longitud igual al sagnat de la primera línia del paràgraf següent.

[2c] ~ [...] investiga | da.

1.6. No hem de deixar mai, sigui quina sigui l'amplària de la caixa de text, una lletra sola ni a començament ni a final de ratlla.

[3a] * a | testació

[4a] * contestaci | ó

Podem partir el mot, doncs, de les dues maneres següents:

[3b] ates | tació

[4b] contesta | ció

1.7. En canvi, sí que podem deixar una vocal sola a **final** de ratlla si va precedida d'un element apostrofat (però no una consonant fricativa seguida de consonant).

[5] l'a | tenuació

[6a] * l's | triptease

[6b] l'strip | tease

1. En aquest capítol volem fer palès el nostre agraïment a totes les persones que ens han fet observacions sobre les regles de partició de les diverses llengües a què fem referència, especialment a Valerie Collins, filòloga i traductora d'anglès, i a Xavier Lamuela, professor de filologia romànica a la Universitat de Lleida (1995) i expert en llengua occitana.

2. Les regles que donem a continuació són vàlides, si no advertim una altra cosa en el lloc oportú, per a totes les llengües que segueixen (v. § 2-13). Així mateix, en els exemples d'aquest capítol fem servir la plec simple per indicar el lloc de partició, i la plec doble per indicar com quedarien realment els fragments de mot objecte de la partició, o els mots objecte de la separació.

3. Recordem que, en el sistema Didot, un cícero equival a 4,5126 mil·límetres.

No podem partir, però, després de l'apòstrof. Cal partir, si de cas, com a [7b]:

[7a] * l' | alba

[7b] l'al | ba

1.8. Per definició, són inseparables a final de ratlla:⁴

a) Els diftongs —grups de fonemes vocàlics formats per dos elements emesos en una seqüència sil·làbica—;

b) Els triftongs —grups de fonemes vocàlics formats per una semiconsonant, una vocal i una semivocal emesos en una seqüència sil·làbica—;

c) Els dígrafs —grups de dues lletres (com a mínim, una de les quals ha de ser consonant) que representen un sol so—;

d) Els trígrafs —grups de tres lletres (com a mínim, una de les quals ha de ser consonant) que representen un sol so—;

e) Les unitats consonàntiques —grups de consonants que representen dos sons.

1.9. És preferible de partir els mots compostos al final del primer mot, especialment si porten guionet.⁵

[8] cel | obert

[9] antero | posterior

[10] Mont- | rebei

1.10. Els nombres escrits amb xifres no es poden partir, tant si porten punts o comes, com si no.

[11] * 3. | 500.000

[12] * 5 888 | 333

[13] * 125.334, | 50

1.11. Les expressions de la química no es poden partir, encara que portin algun guió entre els diferents elements que les componen.

[14] CH₃-CHBr- | CH₃ ('2-bromopropà')

1.12. Es poden evitar, si es vol, particions malsonants i repeticions de seqüències de lletres, i també mots partits a final de pàgina. Hi ha autors que ho consideren preferible.

[15] ~ el cul | pable

[16] ~ les fòr | mules de les regidores

[17] ~ [...] que que | darà definitivament enllestit

[18] ~ la Mesa del Par | lament (a final de pàgina)

1.13. Les abreviacions no s'han de partir mai.

[19] * ca | lef. (abreviatura de calefacció)

[20] * RU | PI (símbol de la rupia índia)

[21] * FEC | SA (sigla de Fuerzas Eléctricas de Catalunya, SA)

Si la caixa del text és petita (menys de vint cíceros) o l'abreviació llarga (sis lletres o més), es pot permetre la partició sempre que es pugui sil·labejar (és a dir, que es pugui llegir com un mot).

[22] ~ INCA | NOP (sigla d'Institut Català de Noves Professions)

4. La llista que donem per a cada llengua és de realitzacions pràctiques; no ens interessa, en principi, el que cada gramàtica prescriu, des d'un punt de vista teòric, pel que fa a diftongs, triftongs, dígrafs, trígrafs i unitats consonàntiques. Així, en el cas del català, no tenim en compte els dígrafs *rr* i *ss* perquè es poden partir a final de ratlla.

5. Recordem que, quan partim un mot pel guionet que porta, ja no cal que hi afegim el guionet que indica partició. Així, exemples com els següents són gràficament inacceptables: *fer-- || se; *mà-- || llarg.

1.14. Si la disposició tipogràfica del text ho permet, cal evitar que coincideixin més de tres ratlles seguides acabades amb un mateix signe de puntuació.

[23a] * Els factors de la bipartició del català en dos feixos dialectals són diversos. El substrat preromà, la romanització i el repoblament en són punts importants.

[23b] Els factors de la bipartició del català en dos feixos dialectals són diversos. El substrat preromà, la romanització i el repoblament en són punts importants.

1.15. Cal evitar els blancs interiors —dits *carrers*— que es formen de vegades en justificar un paràgraf.

[24a] * Així com la Cerdanya, Andorra i l'Alt Urgell no van ésser romanitzats abans del segle v, el Pallars —especialment l'Alt Pallars— sembla que va mantenir una situació de bilingüisme fins devers el segle x.

[24b] Així com la Cerdanya, Andorra i l'Alt Urgell no van ésser romanitzats abans del segle v, el Pallars —especialment l'Alt Pallars— sembla que va mantenir una situació de bilingüisme fins devers el segle x.

1.16. Amb la partició de mots —i amb altres mitjans, com ara la reducció dels blancs entre caràcters— hem d'evitar que els mots d'una mateixa ratlla quedin excessivament separats entre ells.

[25a] * S'ha dit que el català és una de les llengües més unitàries de la Romània. Efectivament, aquesta és la impressió que treu el lector de la nostra literatura medieval o un escorcollador dels nostres documents.

[25b] S'ha dit que el català és una de les llengües més unitàries de la Romània. Efectivament, aquesta és la impressió que treu el lector de la nostra literatura medieval o un escorcollador dels nostres documents.

1.17. Els mots que formen títols i subtítols que encapçalen text no s'han de partir mai.

[26] * *Lingüís* | *tica i normativa*

Tanmateix, si cal, es poden separar els elements que els componen (v. § 15).

1.18. Atès que és freqüent l'aparició de termes d'altres llengües en els textos catalans, hem considerat que podia ser útil recollir els criteris de partició de les llengües que es poden relacionar més habitualment, per un motiu o un altre, amb la nostra. Els mots de llengües estrangeres inclosos en textos catalans s'han de partir d'acord amb els criteris d'aquelles llengües (v. § 2 al 13).

[27] An | schein (*'aparença', en alemany*)

[28] épar | gner (*'estalviar, plànyer', en francès*)

[29] he | rrum | bre (*'rovell', en espanyol*)

[30] quam | ob | rem (*'per què' interrogatiu, en llatí*)

2. La partició de mots en català⁶

2.1. La partició de mots a final de ratlla en català es regeix, bàsicament, per les regles de divisió sil·làbica fixades per Pompeu Fabra en la *Gramàtica catalana* del 1918.⁷

Tanmateix, cal distingir entre mots simples, d'una banda, i mots derivats i mots compostos, de l'altra, a l'hora d'intentar fer servir aquelles normes, ja que aplicar-les sistemàticament en els nostres textos ens podria portar a particions incorrectes o estèticament deficientes.

Recordem que la *derivació* és el procés que permet obtenir noves unitats lèxiques mitjançant l'adjunció d'un *afix* a una *arrel* o a un *radical*⁸ (*assenyalar*, *inútil*), mentre que la *composició* consisteix a combinar dues o més unitats lèxiques que, generalment, poden existir com a mots independents (*plenamar*, *allioli*), o bé dues o més formes cultes que no es comporten mai com a independents (*gipsícola*, *craniomeningocèle*). Es pot dir que en el *derivat* només hi ha una arrel, mentre que en el *compost* n'hi ha dues o més.

Ara, com que per *arrel* s'entén una unitat que es pot fer servir autònomament (*rafaelita*, *barba*, *plena*, *mar*, *all*, *oli*) i hi ha prefixos tòncics, com *extra*, *súper* o *ex*, que es poden fer servir autònomament (*Tindrè feina extra*, *gasolina súper*, *el meu ex*), alguns lingüistes consideren les unitats formades per un prefix tònic i una unitat autònoma (com *extraordinari*, *superproducció* o *expresident*), no pas derivats formats per un prefix i un nom, sinó compostos formats per dues unitats autònomes. Per aquesta raó, considerem compostos les unitats formades per un prefix tònic i una unitat autònoma, com ara *transatlàntic*.

2.2. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals,⁹ podem partir entre la vocal precedent i la consonant (v. § 2.7 pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació).

[31] esti | ma | da¹⁰

[32] ne | guit

[33] confla | gra | ció

2.3. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.

[34] recam | bró

[35] comp | te

[36] par | cel | la¹¹

6. Agraïm a Xavier Fernández, del Programa d'Informàtica Educativa de la Generalitat de Catalunya (1995), les observacions que ens ha fet amb vista a la redacció d'aquest apartat.

7. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, § 7.

8. L'*arrel* és el que queda d'un mot una vegada li hem llevat tots els afixos; és a dir, és el *morfema* ('unitat mínima dotada de significat') central d'un mot —el que li aporta el significat bàsic—, al qual s'uneixen un o diversos *afixos* —que són també morfemes—, com ara els *prefixos* (que s'anteposen a l'arrel) i els *sufixos* (que es posposen a l'arrel). L'*arrel* no s'ha de confondre amb el *radical*, que és tan sols la part no flexiva del mot: en el mot *rebaixa*, *baix* és l'arrel, i *rebaix-* és el radical; els afixos són *re-* (prefix) i *-a* (sufix).

9. Vocals: *a*, *e*, *i*, *o*, *u*. Semiconsonants: *i* i *u* intervocàliques (si no porten dièresi) i en posició inicial seguides de vocal. Dígrafs inseparables: *gu* (davant *e* i *i*). Unitats consonàntiques: *bl*, *br*, *cl*, *cr*, *dr*, *fl*, *fr*, *gl*, *gr*, *pl*, *pr*, *tr*. Tingueu en compte que hi ha termes d'origen culte que contenen dígrafs inseparables especials, com ara *ft* (*ftaleïna*), *mn* (*mnemònic* o *mnemotècnic*), *pn* (*pneumàtic*), etc. (cf. el § 2.7).

10. En tots els exemples que vénen a continuació, posarem totes les particions possibles en relació amb la regla exposada, sense tenir en compte les restriccions indicades pels epígrafs 1.4 i 1.5, però sí que tindrem en compte l'epígraf 1.6.

11. Quan s'ha de partir una *ela* geminada, cal tenir en compte que el punt volat és substituït pel guionet que assenya la partició, de tal manera que el mot d'aquest exemple quedaria així: *parcel- || la*.

2.4. Per bé que és correcte, no és gaire estètic separar dues vocals que no formen diftong,¹² llevat que es tracti del final d'un dels elements que conformen un mot compost (pel que fa als mots compostos, v. § 1.9, 2.6, 2.7 i 2.8).

[37] anti | americà [38a] ~ camí | ons
[39a] ~ mari | anes

En el cas dels tipus exemplificats per [38a] i [39a], és preferible partir per una altra frontera sil·làbica.

[38b] ca | mions [39b] maria | nes

2.5. Els mots que porten guionet, com ara alguns verbs amb pronoms enclítics i alguns mots compostos, és preferible de partir-los després d'aquest (v. § 1.9).

[40] adrecem- | nos- | hi [41] nord- | americà

2.6. Els mots compostos formats per una forma prefixada i una arrel es parteixen, preferiblement, respectant la forma prefixada.

[42] coxo | femoral [43] ibero | romà

2.7. Els mots compostos i derivats formats per un prefix català o un prefix culte, adoptat del llatí o del grec, afixat a una arrel catalana o a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd*, *cn*, *ct*, *ft*, *gn*, *mn*, *pn*, *ps*, *pt*, i algun altre, es parteixen respectant-ne el prefix.

[44] bes | avi [45] mal | avingut
[46] extra | uterí [47] ab | intestat
[48] vos | altres [49] ab | reacció
[50] sub | liminar [51] hidro | pneumàtic

Tanmateix, considerem que el parlant mitjà no ha de saber, forçosament, etimologia. Creiem que fóra molt convenient que l'Institut d'Estudis Catalans permetés també la partició sil·làbica dels mots en tots els casos.¹³

2.8. No s'ha de respectar el prefix dels mots compostos si allò que en queda, un cop tret aquest, no és un mot del lèxic català.

[52] * pan | orama [53] * trans | igent
[54] * micro | scopi

3. La partició de mots en alemany

3.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.¹⁴

12. Evidentment, les vocals que formen diftong o triftong no es poden separar mai. En català hi ha els diftongs i els triftongs següents: *ai*, *au*, *ei*, *eu*, *ii*, *iu*, *oi*, *ou*, *ua* (darrere *g* o *q*), *üe* (darrere *g* o *q*), *ui*, *üi* (darrere *g* o *q*), *uo* (darrere *g* o *q*), *uu*, *iai* (només en la interjecció *iai!*), *iau* (només en la forma *miäu*), *uai* (quan va precedit per la lletra *g*), *uau* (només en la interjecció *uau!*), *üeu* (quan va precedit per la lletra *q*). L'accent gràfic damunt una vocal feble pot trencar el diftong.

13. Així ho han fet altres llengües, com l'espanyol, per exemple (vegeu la regla *c* de l'epígraf 1.8.8 de l'*Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*; cf. la bibliografia).

14. Vocals: *a*, *e*, *i*, *o*, *u*, *y*. Semiconsonants: *i* (seguida de *a*, *e*, *o*) i *u* (seguida de *a*, *e*, *i*, *o*). Dígrafs inseparables: *ch*, *pb*, *ss* (quan equival a la lletra β) *st*, *tb*, *tz*. Trígraf inseparable: *sch*. Són considerats unitats consonàntiques: *qu* i *sp* (llevat de quan cada lletra pertany a un mot diferent en els mots compostos). El grup *pf* es manté junt si darrere hi ha una consonant.

- [55] zu | dre | hen [56] lie | ben
[57] gro | ße (en aquest cas, cal escriure gro- || sse)

3.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.¹⁵

- [58] Was | ser [59] kämp | fen
[60] Pfling | sten

3.3. Les vocals en contacte que no formen diftong es poden separar.¹⁶

- [61] europä | ische [62] Oze | an

3.4. Els mots compostos, és recomanable de partir-los al final de cada mot simple que en forma part.

- [63] Tür | angel [64] Werk | arbeit

La *r* o la *s* que, de vegades, s'afegeix entre dos mots per formar-ne un de compost, es considera que pertany al primer mot.

- [65] dar | auf [66] Redens | art

Així mateix, és recomanable respectar tots els prefixos, encara que el terme que queda si traiem el prefix no sigui un mot de la llengua alemanya.

- [67] inter | essieren [68] Päd | agoge
[69] Chir | urg

3.5. Cal respectar els prefixos adverbials següents: *ab, an, auf, aus, be, bei, durch, ein, emp, ent, er, fort, ge, her, hin, hinter, in, miß* (o *miss*), *mit, nach, nieder, ob, um, un, unter, ver, vor, weg, wider, wieder, zer, zu, zurück, zusammen*.

- [70] hin | arbeiten [71] über | ein | kommen
[72] ent | fernen

3.6. Cal respectar els sufixos següents: *artig, chen, haft, heit, schaft, tum*.

- [73] eigen | artig [74] Planwirt | schaft

3.7. Si hem de partir per una síl·laba en la qual, en formar el mot compost, s'ha elidit alguna lletra per la raó que sigui (p. ex., per evitar una seqüència triple de la mateixa consonant), cal restituir-la.

- [75] Luftschiffahrt → Luftschiff- || fahrt [76] glischst → glit- || schest

4. La partició de mots en anglès¹⁷

4.1. El mot final d'un paràgraf no es pot partir, llevat que l'amplària del text sigui molt petita (si més no, inferior a vint cíceros).

- [77a] * ...the final word of a pa | ragraph. [77b] ...the final word of a | paragraph.

15. El grup consonàntic *ck* es parteix amb la grafia *k-* | *k*: *Zucken* → *Zuk-* || *ken*.

16. Diftongs: *aa, ai, au, äu, ee, ei, eu, ey, ie* (llevat de mots d'origen llatí com ara *Materie*), *iu, oe, oi, oo, ui*.

17. Les normes de partició de la llengua anglesa són una combinació de regles fonètiques, etimològiques i semàntiques, que arriben a complicar-ne extremament l'aplicació pràctica. Malgrat les regles que donem tot seguit, hi ha casos excepcionals que no es poden resoldre de cap altra manera que recorrent a un diccionari que assenyali les particions dels mots. El sistema americà de partició es basa més en la pronúncia, mentre que el sistema anglès es basa més en la divisió morfològica. En aquest capítol donem només el sistema americà.

4.2. Els mots monosil·làbics (des del punt de vista de la pronúncia) no s'han de partir mai.

[78] * tan | ned
[80] * me | an

[79] * thro | ugh

4.3. Els mots polisil·làbics de cinc lletres o menys, en principi, no s'han de partir. Si l'amplària del text és petita (com a mínim, inferior a vint cíceros), es poden partir davant d'aquests sufixos (si és que es pronuncien en aquell mot concret): *ed, el, en, er, es, et, fy, ic, in, le, ly, or, ty*.

[81] paint | ed
[83] revolv | er

[82] aceti | fy

4.4. Els mots bisil·làbics (des del punt de vista de la pronúncia) s'han de partir després de la primera síl·laba.

[84] con | quered

[85] dis | pelled

4.5. Si una consonant és entre vocals, és preferible partir entre la vocal precedent i la consonant.¹⁸

[86] hori | zontal

[87] vindi | cation

4.6. Les vocals en contacte que no formen diftong des del punt de vista de la pronúncia es poden separar.

[88] cre | ation

[89] renunci | atory

4.7. Si dues consonants són entre vocals, podem partir després de la primera consonant.

[90] abun | dant

[91] struc | ture

Tanmateix, en determinats mots, aquesta regla no es compleix.¹⁹

[92] attend | ant

[93] depend | ence

4.8. Les consonants dobles intervocàliques normalment es poden partir.

[94] clas | sic

[95] abet | ter

En alguns casos, però, es mantenen unides (com ara en el cas dels sufixos inseparables):

[96] dwell | er
[98] mass | ing

[97] gross | est
[99] bless | ed (*adjectiu*)

18. Vocals: *a, e, i, o, u, y*. Diftongs: *ai, oa*. Atès que, en anglès, els diftongs fonètics no tenen una representació gràfica única, és impossible de definir-los ortogràficament. Fonèticament, els diftongs són: [aj], [aw], [ow] o [əw], [ej], [eə], [jə], [ɔj], [ju:], [wə]. En general, fan de dígrafs i de trígrafs inseparables les combinacions de consonants següents: *ch, ck, dg, gh, gn, mb* (en posició final de mot, i també en els compostos el primer element dels quals acaba amb aquest dígraf), *ng, ph, sh, tcb, th, wb*. Unitats consonàntiques: *cr, dr, fr, gr, pr, tr, wr*.

19. Sembla que aquesta distinció és conseqüència dels elements —inseparables en aquell punt— que formen aquests mots. Concretament, els dos exemples que presentem són mots derivats d'altres mots que existeixen independentment, i la partició es fa al final d'aquests.

4.9. Els mots acabats en *ing* es poden partir davant d'aquesta vocal, llevat que la terminació sigui precedida d'una consonant doble (v. § 4.8).

[100] combat ing	[101] danc ing
[102] control ling	[103] refer ring

Així mateix, si la terminació és precedida d'un grup de consonants, la darrera o les dues darreres, segons els casos, s'hi uneixen.

[104] trick ling	[105] ramb ling ²⁰
[106] crum bling	[107] han dling

4.10. Alguns mots acabats en *er* —comparatius i derivats de verbs d'acció— es parteixen davant aquesta terminació.

[108] coars er	[109] perceiv er
------------------	--------------------

4.11. La major part dels mots acabats en *or* precedits de consonant es parteixen davant aquesta consonant.

[110] fabrica tor	[111] interve nor
---------------------	---------------------

Alguns mots, però, no segueixen aquesta regla:

[112] bail or ²¹	[113] consign or ²²
-------------------------------	----------------------------------

4.12. La major part dels mots acabats en *able* i en *ible* es parteixen abans d'aquest sufix.

[114] comfort able	[115] corrupt ible
----------------------	----------------------

Tanmateix, si el mot primitiu no és complet, aleshores es parteix d'acord amb la pronúncia.

[116] dura ble	[117] audi ble
------------------	------------------

4.13. Els mots que acaben en consonant i fan el plural en *es* es poden partir abans de la terminació del plural.

[118] church es	[119] cross es
-------------------	------------------

Si el singular acaba en *ce*, *dge* o *se*, el mot plural s'ha de partir abans d'aquesta terminació.

[120] hor ses (< horse)	[121] voi ces (< voice)
---------------------------	---------------------------

4.14. Cal respectar els prefixos monosil·làbics següents i partir el mot per on acaba el prefix: *ac*, *co*, *de*, *dis*, *ex*, *in*, *non*, *on*, *pre*, *pro*, *re*, *un* i d'altres.

[122] ac erose	[123] re inforced
------------------	---------------------

Així mateix, si és possible, cal respectar els prefixos bisil·làbics següents: *anti*, *infra*, *macro*, *micro*, *multi*, *over*, *retro*, *semi*, *super*, etcètera.

[124] retro active	[125] over optimistic
----------------------	-------------------------

20. Aquest mot es pot partir també així: *ram* | *bling*.

21. Sembla que aquesta distinció és conseqüència dels elements —inseparables en aquell punt— que formen aquest mot.

22. Recordem que, en aquest cas, *gn* és un dígraf inseparable.

4.15. Cal respectar els sufixos següents: *ceous, cial, cient, cion, cious* (i també *scious*), *geous, gion, giouis, meter*²³ (només en els noms de les unitats del sistema mètric),²⁴ *sial, sion, tial, tion, tiouis*.

[126a] * revelati on	[126b] revela tion
[127a] * advantage ous	[127b] advanta geous
[128a] * centime ter	[128b] centi meter

4.16. En els noms de compostos químics s'han de respectar, si és possible, els prefixos i els sufixos del tipus *acetato, anhydro, benzo, bromo, chloro, chromo, cincho, cyclo, dehydro, diazo, flavo, fluoro, glyco, hydroxy, iso, keto, methyl, naphtho, phospho, poly, silico, tetra, triazo*.

[129] acetato | sodialite

Així mateix, s'hi han de respectar els infixos i sufixos següents: *al, an, ane, ase, ate, ene, ic, id, ide, in, ine, ite, ol, ole, on, one, ose, ous, oyl, yl, yne*.

[130] acet | an | ilide

[131] ace | tyl | phen | yl | hydrazine

4.17. La partició d'alguns homògrafs pot ser diversa segons la categoria gramatical o el significat dels mots.

[132a] proc ess (<i>substantiu</i>)	[132b] pro cess (<i>verb</i>)
[133a] re collect (<i>en el sentit de collect again, 'tornar a reunir o a recollir'</i>)	[133b] rec ollect (<i>del verb recall</i>)

4.18. Les contraccions no es poden partir per cap punt.

[134] * does | n't

5. La partició de mots en aranès²⁵

5.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la consonant.²⁶

[135] cu lhe ra	[136] pre ma nir
[137] li bre	

5.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.

[138] sil laba (<i>o síl laba</i>)	[139] shor ris cla
[140] en. hornar ²⁷	

23. A la Gran Bretanya aquesta unitat rep el nom de *metre*, i també s'ha de respectar com a sufix inseparable.

24. Els noms dels instruments de mesurament i els seus derivats s'han de partir darrere la *m*: *microm | eter, barom | eter, multim | etry*. Tanmateix, per raons ortogràfiques, alguns noms d'aparells de mesurament es parteixen abans de la *m*: *flow | meter, torque | meter, volti | meter, taxi | meter*.

25. Aquestes regles de partició seran provisionals fins que es publiqui la gramàtica normativa oficial d'aquesta varietat del dialecte gascó de la llengua occitana.

26. Vocals: *a, e, i, o, u*. Dígrafs inseparables: *ch, gu* (davant *e i i*), *lh, nb, qu* (davant *e i i*), *sh, th*. [Joan Coromines, en la seva obra *El parlar de la Vall d'Aran* (1990), fa servir *x, tx* i *ny* en comptes de *sh, ch* i *nh*, respectivament, que són les grafies proposades en les *Normes ortogràfiques der aranés* (Generalitat de Catalunya, 1982).] Semiconsonants: *i, u* i *o* (pronunciada [u]) entre vocals o a començament de mot esdevenen semiconsonants: *cantaua, uèlb, oelba, iòde*. Unitats consonàntiques: *bl, br, cl, cr, dr, fl, fr, gl, gr, pl, pr, tr*.

27. Quan s'ha de partir un mot que conté un punt separador, cal tenir en compte que aquest punt és substituït pel guionet que assenyalava la partició, de tal manera que el mot d'aquest exemple quedaria així: *en- || hornar*.

5.3. Per bé que és correcte, no és gaire estètic separar dues vocals que no formen diftong,²⁸ llevat que es tracti del final d'un dels elements que conformen un mot compost (pel que fa als mots compostos, v. § 1.9, 5.4, 5.5 i 5.6).

[141] anti | administracion [142a] ~ naci | on
[143a] ~co | ërenta [144a] ~ estudi | ar

En el cas dels tipus exemplificats per [142a], [143a] i [144a], és preferible partir per una altra frontera sillàbica.

[142b] na | cion [143b] coë | renta
[144b] es | tudiar

5.4. Els mots que porten guionet, com ara alguns verbs amb pronoms enclítics i alguns mots compostos, és preferible de partir-los després d'aquest.²⁹

[145] dèisha- | me- | estar [146] sauva- | m'ac
[147] rata- | cauda

5.5. Als mots compostos formats per una forma prefixada i una arrel els hem d'aplicar el criteri de l'epígraf 1.9.

[148] radio | actiu

5.6. Els mots compostos i derivats formats per un prefix aranès o un prefix culte, adoptat del llatí o del grec, afixat a una arrel aranesa o a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd*, *cn*, *ct*, *ft*, *gn*, *mn*, *pn*, *ps*, *pt*, *sc*, i algun altre, es parteixen respectant-ne el prefix.

[149] in | actiu [150] co | incidir
[151] para | científic (*o* para | científic) [152] des | ocludida

5.7. No s'ha de respectar el prefix si allò que queda del compost, un cop tret aquest, no és un mot del lèxic aranès.

[153] * pan | orama

6. La partició de mots en basc

6.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals,³⁰ podem partir entre la vocal precedent i la consonant (pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, v. § 1.9, 6.4 i 6.5).

[154] mu | tur [155] ba | rre
[156] menpera | tzailearen

6.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.

28. Diftongs: *ai*, *au*, *ei*, *eu*, *ia* (*a* àtona), *ie* (*e* àtona), *ii*, *io* (*o* àtona), *iu*, *oa*, *oe* (que es pronuncia [we]), *oi*, *ou*, *ua*, *ue* (menys en les terminacions dels plurals: *lues*, 'lunes'), *ui*, *uo* (darrere *g* o *q*). La dièresi pot trencar el diftong. Triftongs: *iau*, *iai*, *iei*, *ieu* (sovint aquest triftong es pronuncia reduït a [iu]), *ioi*, *iou*, *uai*, *uau* (darrere *g* o *q*), *uei* (darrere *q*), *ueu* (darrere *g* o *q*, pronunciat sovint [ou]), *uoi*, *uiu*, *uou*.

29. Com hem dit més amunt (v. la nota 4), no ens ocupem del que prescriu cada gramàtica des d'un punt de vista teòric pel que fa als diftongs, triftongs, dígrafs, trígrafs i unitats consonàntiques, sinó tan sols de les realitzacions pràctiques que tenen interès per a aquest capítol.

30. Vocals: *a*, *e*, *i*, *o*, *u*. Dígrafs inseparables: *cb*, *dd*, *dz*, *kr*, *ll*, *rr*, *ts*, *tt*, *tx*, *tz*. Unitats consonàntiques: *bl*, *br*, *cl*, *cr*, *dr*, *fl*, *fr*, *gl*, *gr*, *pl*, *pr*, *tr*.

[157] hiz | kun | tza

[158] aditz | sintagmaren

6.3. Les vocals en contacte que no formen diftong es poden separar.³¹

[159] amaierako | etan

[160] udaberi | aren

6.4. És recomanable de partir els mots compostos per la frontera dels seus components.

[161] beso | motz

[162] liburu | denda

6.5. Els mots compostos i derivats formats per un prefix basc o un prefix culte, adoptat del llatí o del grec, afixat a una arrel basca o a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd, cn, ct, ft, gn, mn, pn, ps, pt*, i algun altre, es parteixen respectant-ne el prefix.

[163] para | psikologia

7. La partició de mots en espanyol

7.1. Els grups formats per dues vocals són inseparables, encara que no formin diftong.³²

[164a] * cami | ón

[164b] ca | mión

[165a] * dese | oso

[165b] de | seo | so

7.2. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la consonant.³³

[166] cai | mán

[167] sa | po

7.3. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica (pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, v. § 1.9, 7.4, 7.5 i 7.6).

[168] mar | ca

[169] cons | truc | ción

7.4. Als mots compostos per una forma prefixada i una arrel els hem d'aplicar la recomanació de l'epígraf 1.9.

[170] hipano | americano

[171] germano- | soviético

7.5. Els mots compostos i derivats formats per un prefix espanyol o un prefix culte, adoptat del llatí o del grec, afixat a una arrel espanyola o a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd, cn, ct, ft, gn, mn, pn, ps, pt*, i algun altre, es poden partir respectant-ne el prefix, o bé d'acord amb les altres regles de partició.

[172a] des | oír

[172b] de | soír

[173a] pseudo | cneuráceo

[173b] seudoc | neuráceo

7.6. No s'ha de respectar de cap manera el prefix si allò que en queda, un cop tret aquest, no és un mot del lèxic espanyol.

[174] * intrans | igente

[175] * pan | orama

31. Diftongs: *ai, au, ei, eu, oi*.

32. Vocals: *a, e, i, o, u, y* (només per formar els diftongs *ay, ey, oy, uy*). Diftongs: *ai, au, ay, ei, eu, ey, ia, ie, io, iu, oi, ou, oy, ua, ue, ui, uo, uy*. L'accent gràfic damunt una vocal feble pot trencar el diftong. Triftons: *iai, iau, iei, ieu, ioi, iou, iui, uai, uau, uei, ueu, uoi, uou, uiu*. Semiconsonant: la *y* seguida de vocal.

33. Dígrafs inseparables: *ch, gu* (davant *e* i *i*), *ll, qu* (davant *e* i *i*), *rr*. Unitats consonàntiques: *bl, br, cl, cr, dr, fl, fr, gl, gr, pl, pr, tr*.

8. La partició de mots en francès

8.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.³⁴

[176] amé ri caine	[177] bi blio thèque
[178] ré dhi bi toire	[179] li bé ra tion

8.2. No es pot partir, però, davant ni darrere una *x* o una *y* intervocàliques.

[180] * Bru x elles	[181a] * mo y ennant
[181b] moyen nant	

8.3. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica (pel que fa als mots compostos, v. § 1.9, 8.6 i 8.7).

[182] ac quit tement	[183] papil lons
[184] si gnal	

Tanmateix, els grups consonàntics *ns* i *bs* s'han de separar davant *ci*.

[185] ab scisse	[186] con sciencieux
-------------------	------------------------

8.4. Les vocals que no formen diftong es poden separar.³⁵

[187] obstructi on	[188] influ ent
----------------------	-------------------

8.5. No podem deixar una consonant sola a començament o a final de ratlla, encara que formi síl·laba per ella mateixa (cf. § 1.6).

[189] * s | crutin

8.6. Pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, només s'ha de respectar el prefix si l'arrel comença per *sc*, *sp*, *sq*, *st* (v. t. § 8.3).

[190] gymno spermes	[191] micro scopique
-----------------------	------------------------

No s'han de respectar aquests grups consonàntics, però, si al darrere hi ha una vocal o una consonant que forma dígraf inseparable amb la segona consonant del grup.

[192] manus | crit

8.7. És preferible no partir un mot si ha de passar a la línia següent una síl·laba amb una *e* muda.

[193a] ~ corsai re	[193b] cor saire
----------------------	--------------------

9. La partició de mots en gallec

9.1. Els grups formats per dues vocals són inseparables, encara que no formin diftong.³⁶

[194a] * pre ocupación	[194b] preo cupación
[195a] * do utros	[195b] dou tros

34. Vocals: *a, e, i, o, u, y*. Dígrafs inseparables: *ch, db, gn, gu* (davant *e i i*), *ph, qu* (davant *e i i*), *rt, th*. Unitats consonàntiques: *bl* (menys *sub | lunaire*), *br* (menys *sub | roguer*, i derivats), *chl, chr, cl, cr, dr, fl, fr, gl, gr, phl, pbr, pl, pr, tbr, tr, vl, vr*.

35. Diftongs i triftongs: *ae, ai, aoú, au, ay, eau, ei, eu, ey, oe, oeu, oi, ou, oú, oui, oy, ui*.

36. Vocals: *a, e, i, o, u*. Diftongs: *ai, au, ei, eu, iu, oi, ou*. Els grups *ia, ie, io, ua, ue i ou*, de vegades formen diftong i de vegades, no. L'accent gràfic pot trencar el diftong.

9.2. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la consonant.³⁷

[196] me | to | do | ló | xi | co [197] pa | trio | ta

9.3. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica (pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, v. § 1.9, 9.4, 9.5 i 9.6).

[198] ex | celen | cias [199] ex | tráen | se

9.4. Als mots compostos per una forma prefixada i una arrel els hem d'aplicar la recomanació de l'epígraf 1.9.

[200] electro | imán [201] postero | inferior

9.5. Els mots compostos i derivats formats per un prefix galleg o un prefix culte, adoptat del llatí o del grec, afixat a una arrel gallega o a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd, cn, ct, ft, gn, mn, pn, ps, pt*, i algun altre, es poden partir respectant-ne el prefix, o bé d'acord amb les altres regles de partició.

[202a] * pseudoc | tenóforo [202b] pseudo | ctenóforo
[203a] * prep | terodáctilo [203b] pre | pterodáctilo

9.6. No s'ha de respectar de cap manera el prefix si allò que en queda, un cop tret aquest, no és un mot del lèxic galleg.

[204] * intrans | ixencia [205] * tele | scopio

10. La partició de mots en grec clàssic³⁸

10.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.³⁹

[206] ἠκρόα | μαι ('*ēkróamai*') [207] ἀλή | θεια ('*alétheia*')

10.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.

[208] ἠγάσ | θην ('*ēgásthēn*') [209] ἦλ | λαγμαί ('*ēllagmai*')
[210] ἀπήγ | γελ | κα ('*apēngelka*') [211] ἠτίμασ | μαι ('*ētímasmai*')
[212] δάκτυλος | κα ('*dáktyloka*')
[213] νέ | ας ('*néas*') [214] Μιλτι | άδης ('*Miltiádēs*')
[215] φωσ | φόρος ('*phōsphóros*') [216] οίκο | νόμος ('*oikonómos*')

10.3. Dues vocals en contacte es poden separar si no formen diftong.⁴⁰

[213] νέ | ας ('*néas*') [214] Μιλτι | άδης ('*Miltiádēs*')
[215] φωσ | φόρος ('*phōsphóros*') [216] οίκο | νόμος ('*oikonómos*')

10.4. Pel que fa als mots compostos, cal aplicar el criteri general que hem exposat a l'epígraf 1.9.

[215] φωσ | φόρος ('*phōsphóros*') [216] οίκο | νόμος ('*oikonómos*')
[217] ἀπόσ | τος ('*apóstos*') [218] ἀπόσ | τος ('*apóstos*')
[219] ἀπόσ | τος ('*apóstos*') [220] ἀπόσ | τος ('*apóstos*')

37. Dígrafs inseparables: *ch, gu* (davant *e* i *i*), *ll nh, qu* (davant *e* i *i*), *rr*. Unitats consonàntiques: *bl, br, cl, cr, dr, fr, fl, fr, gl, gr, pl, pr, tr*.

38. Agraïm a Victòria Alsina i a Pere Montalat les observacions que ens han fet amb vista a la redacció d'aquest apartat (1995).

39. Vocals: *α, ε* (o *η*), *ι, ο* (o *ω*), *υ*. Unitats consonàntiques: *βγ, γλ, γμ, γν, δμ, δν*.

40. Diftongs: *αι, αυ, ει, ευ, ηυ, οι, ου, υι, ωυ*.

10.5. Pel que fa als mots compostos formats per prefixació, és preferible de partir-los per on acaba el prefix.

[217] δεκα | επτά ('dekaeptá')

[218] ἀμφί | βλος ('amphíblōs')

11. La partició de mots en italià

11.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.⁴¹

[219] a | mi | co

[220] ba | gno

11.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica (pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, v. § 11.5).

[221] ac | qua

[222] ist | mo

[223] ve | scichetta

[224] dog | ma

[225] mac | chia

11.3. Dues vocals en contacte es poden separar si ambdues són fortes (*aa, ae, ao, ea, ee, eo, oa, oe, oo*).⁴²

[226] be | ato

[227] po | eta

11.4. Pel que fa als mots compostos, cal aplicar el criteri general que hem exposat a l'epígraf 1.9.

[228] cento | uno

11.5. No cal respectar els prefixos dels mots compostos i derivats formats per prefixació.

[229] co | nestabile

[230] su | bordinare

12. La partició de mots en llatí⁴³

12.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.⁴⁴

[231] pu | bli | ca | tus

[232] va | li | dus

Contràriament al que havíem afirmat en les dues primeres edicions d'aquest MANUAL (en què seguíem principalment les recomanacions de l'obra *The Chicago manual of style*), la *x* també forma síl·laba amb la vocal que la segueix.⁴⁵

41. Vocals: *a, e, i, o, u, y*. Dígrafs inseparables: *ch, gb, gl, gn, gu, qu, sc* (davant *e* o *i*). Semiconsonants: *i* i *u* intervocàliques o a començament de mot. Unitats consonàntiques: *bl, br, cl, cr, dl, dr, fl, fr, gl, gr, pl, pr, sc* (davant de vocal o de *l* o *r* més vocal), *sch, sf, sp, sq, st, tl, tr, vl, vr*.

42. Diftongs: *ai, au, ei, eu, ia, ie, iu, oi, ou, ua, ue, uo*. Triftongs: formats per una vocal forta i dues de febles (*uoi, iuo, iei*, etc.). Ex.: *miei, buoi*.

43. Agraïm especialment les observacions i recomanacions que ens han fet Pere Casanellas i Victòria Alsina amb vista a actualitzar, en la tercera edició del MANUAL D'ESTIL, la informació que oferim en aquest epígraf.

44. Vocals: *a, e, i, o, u*. Dígrafs inseparables: *ch, gu* (seguit de vocal), *ph, qu* (seguit de vocal), *th*. Unitats consonàntiques: *bl, br, cl, cr, dr, fl, fr, gl, gr, pl, pr, tl, tr*. En els mots manlevats del grec sobretot, sovint es mantenen juntes les consonants següents a començament de síl·laba: *ct, gn, mn, ps, pt, sc, sp, st*.

45. Cf. Mariano BASSOLS, § 304 (v. la bibliografia): «La letra *x* ofrecía especial dificultad para la separación de las sílabas; para obviarla se escribía a veces *xs* (*uix-sit*) o *cx* (*uic-xit*), pero generalmente se transfería a la sílaba siguiente (*ui-xit*).»

[233] di | xit

[234] ample | xus

12.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica.

[235] car | ruca

[236] punc | tus

[237] pa | trem

[238] lo | cu | ples

[239] cog | nos | co

[240] ag | ger

[241] spec | trum

[242] tem | plum

[243] iux | ta

[244] emp | tum

[245] temp | tor

[246] pal | li | dus

12.3. Podem partir un mot entre dues vocals que no formin diftong.⁴⁶

[247] fili | us

[248] pu | er

12.3.1. La *i* seguida de vocal es conserva junta amb aquesta vocal en els casos següents:

a) A principi de mot.

[249] iu | dae | us

[250] ia | nua

b) En posició intervocàlica.

[251] cu | ius

[252] ma | ior

c) En els mots compostos, quan el mot que encapçala és el segon formant (llevat de *i* | *ambus*, d'origen grec, i algun altre cas).

[253] con | iunx

[254] ad | ia | ceo

12.3.2. La *u* seguida de vocal es conserva junta amb aquesta vocal en els casos següents:

a) A principi de mot.

[255] uer | sor o ver | sor

b) En posició intervocàlica.

[256] re | uelo o re | velo

c) Quan va precedida de *l* o de *r*, que tanquen la síl·laba tònica.

[257] sol | uo o sol | vo

[258] ser | uus o ser | vus

d) Quan aquesta vocal següent és tònica.

[259] sua | uis o sua | vis

[260] con | sues | co

e) En els mots compostos, quan el mot que encapçala és el segon formant.

[261] con | uersor o con | versor

12.3.3. En canvi, la *u* seguida de vocal no es conserva junta amb aquesta vocal en els casos següents:

46. Els diftongs llatins poden ser clàssics o d'altra mena. Els diftongs clàssics són *ae* (*praeposuit, caelum*; però *a* | *er*), *au* (*taurus, laurus*; però *Menela* | *us*), *oe* (*poena, coepi*; però *co* | *egi*). Els altres diftongs són *eu* (en mots procedents del grec, com *eurus, Orpheus*; però no en casos com *De* | *us, me* | *us, herbae* | *us*), *ei* (en *ei* i en la interjecció *hei*; sovint en *deinde*), *oi* (en *proinde*), *ui* (en els datius *cui* i *hui*), i en la interjecció *hui*). En cas de dubte, és recomanable consultar el *Diccionari llatí-català* d'Antoni SEVA (v. la bibliografia).

a) Quan és tònica i va precedida de consonant.

[262] su | ae

[263] tu | us

b) Quan va precedida de consonant que no tanca la síl·laba tònica.

[264] conspicu | ae

[265] conspicu | os

[266] mortu | us

c) Quan aquesta vocal següent és tònica, però forma part del morfema de genitiu plural.

[267] tu | orum

[268] conspicu | arum

12.4. En el cas dels mots compostos, abans d'aplicar les regles damunt dites se separen els elements que els constitueixen quan aquests apareixen sense canvis o almenys amb claredat (com ara els prefixos *ab, abs, ante, circum, cis, con, de, dis, ex, extra, in, inter, intro, ob, per, prae, per, post, pro[d], sub, super, supra, trans*).

[269] ab | alieno

[270] ab | luo

[271] con | scriptum

[272] da | est

[273] de | scribo

[274] et | iam

[275] haru | spex

[276] in | spiro

[277] inter | esse

[278] ne | scio

[279] ob | lego

[280] post | ea

[281] quam | ob | rem

[282] red | eo

[283] sic | ut

[284] trans | isse

[285] con | uersor o con | versor

[286] con | iugo

13. La partició de mots en portuguès

13.1. Si una consonant, un dígraf o una unitat consonàntica són entre vocals, podem partir entre la vocal precedent i la primera consonant.⁴⁷

[287] ba | lao

[288] ba | nhar

13.2. Els grups de consonants es poden partir abans de l'última consonant, dígraf o unitat consonàntica (pel que fa als mots compostos i derivats per prefixació, v. § 1.9, 13.4 i 13.5).

[289] sump | to

[290] sem | pre

13.3. Dues vocals en contacte es poden partir si ambdues són fortes (*aa, ae, ao, ea, ee, eo, oa, oe, oo*), però no es pot fer si una de les vocals és nasal: *ãe, ão, õe*, etcètera.⁴⁸

[291] po | ema

[292] pale | ógrafo

13.4. Només cal respectar el prefix *ex-* (no s'hi aplica la restricció de la regla 2.8) i els que porten guionet.

47. Vocals: *a, e, i, o, u, y* (en alguns prefixos). Dígrafs inseparables: *ch, gu* (davant *e i i*), *ll, nb, pb, qu* (davant *e i i*), *tb*. Unitats consonàntiques: *bl, br, chl, chr, cl, cr, dl, dr, fl, fr, gl, gn, gr, pl, pr, tl, tr, vl, vr*.

48. Difongos: *ai, au, ei, eu, oi, ou, iu, ui*. L'accent gràfic damunt una vocal feble pot trencar el diftong. Trifongos: dues vocals febles amb una de forta al mig fan trifong: *iguais*.

[293] ex | ercido
[295] pa | namericano

[294] inu | tilizar
[296] mal- | agradecido

Si el prefix acaba en vocal i l'arrel comença en vocal, en cap cas no formen diftong.

[297] anti | aéreo

[298] semi | oficial

Si el prefix està afixat a un mot d'origen grec o llatí començat per un grup consonàntic com ara *bd, cn, ct, ft, gn, mn, pn, ps, pt*, i un altre, es parteixen respectant aquest grup consonàntic.

[299] anti | mnésia

[300] hidro | pneumático

13.5. Els mots compostos es poden partir per on acaba el primer (generalment porten guionet).

[301] jardim- | escola

14. La separació de mots i expressions a final de ratlla

A l'hora de separar mots o expressions a final de ratlla, hem de tenir en compte que són inadequades les separacions de termes entre els quals hi ha dependència o complementarietat. Vegem tot seguit les separacions inadequades més usuals.

14.1. Les abreviatures compostes, especialment les dels tractaments i les dels noms de persona, no s'han de separar.

[302] ~ p. a. || en cte. (*per abonar en compte*)

[303] * M. I. || Sra. (*Molt Il·lustre Senyora*)

[304a] * J. || V. Foix (*Josep Vicenç Foix*)

[304b] ~ J. V. || Foix

14.2. Els nombres escrits amb xifres no s'han de separar, sempre que sigui possible, dels noms que acompanyen.

[305] ~ 32.500 || euros

[306] ~ 100 || quilòmetres

[307] ~ 2 milions || i mig

[308] * Joan || XXIII

[309] ~ el segle || XXI

[310] * Latitud: 15° || 30' 10" N

[311] ~ La Cambra es reuní a les 19 h || 30 min.

[312] ~ 5 de març de || 1992

14.3. No podem separar les quantitats dels símbols que acompanyen.

[313] * 50 || %

[314] * 30 || kWh

[315] * 850 || kg

14.4. És preferible de no separar les correlacions de numeral.

[316] ~ Hi havia de 3.000 || a 3.500 persones

[317] ~ El període que va del 1990 || al 2000

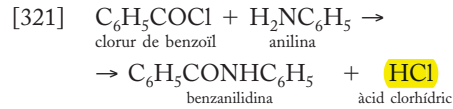
14.5. En general, els components de les expressions de la química, la física o la matemàtica no s'han de separar, encara que hi hagi blancs entre els diferents elements que les componen.

[318] * $P = || VI$ (*fórmula de la potència elèctrica instantània o mitjana*)

[319] * $ax^2 + || bx + c = 0$ (*equació de segon grau*)

Tanmateix, les fórmules molt llargues es poden separar per un dels signes d'operació (preferentment =, →, ↔, +, -, ×, :, per aquest ordre), i aleshores es pot repetir aquest signe a la línia següent.

$$\begin{aligned}
 [320a] \quad & \frac{a_1 + b_1}{2} \cdot (2b_1 - 2a_1) + \frac{a_2 + b_2}{2} \cdot (2b_2 - 2a_2) + \\
 & + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 = \\
 & = (a_1 + b_1)(b_1 - a_1) + (a_2 + b_2)(b_2 - a_2) + \\
 & + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 = \\
 & = b_1^2 - a_1^2 + b_2^2 - a_2^2 + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 = \\
 & = 0
 \end{aligned}$$

Cal advertir, però, que hi ha qui prefereix posar-lo només al començament de la ratlla.

$$\begin{aligned}
 [320b] \quad & \frac{a_1 + b_1}{2} \cdot (2b_1 - 2a_1) + \frac{a_2 + b_2}{2} \cdot (2b_2 - 2a_2) \\
 & + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 \\
 & = (a_1 + b_1)(b_1 - a_1) + (a_2 + b_2)(b_2 - a_2) \\
 & + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 \\
 & = b_1^2 - a_1^2 + b_2^2 - a_2^2 + a_1^2 + a_2^2 - b_1^2 - b_2^2 \\
 & = 0
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 [322] \quad & \text{Pot. } P = d^2 - r^2 \\
 & = \left(\sqrt{(m-p)^2 + (n-q)^2} \right)^2 - r^2 \\
 & = (m-p)^2 + (n-q)^2 - r^2 \\
 & = m^2 + n^2 - 2pm - 2qn + p^2 + q^2 - r^2 \\
 & = m^2 + n^2 - 2pm - 2qn + c
 \end{aligned}$$

14.6. No hem de separar la designació d'apartat del primer mot que segueix.

[323] * Vegem-ho: a) || La separació; b) El divorci.

14.7. No podem separar cap signe de puntuació del terme que segueix o prece-deix, d'acord amb les regles de puntuació.⁴⁹

[324] * —Maria —crida ell || —, vine de seguida!

14.8. En els textos de caixa superior als trenta cíceros, no s'acostuma a deixar, des-prés de punt i seguit, menys de tres lletres a final de ratlla.

[325a] ~ ...cases buides. La || primera casa...

[325b] ...cases buides. || La primera casa...

49. Vegeu el capítol VII, *passim*.

14.9. S'ha de procurar que no es produeixin separacions que comportin un sentit altre que el pretès per l'autor o l'autora del text.

[326] ~ Les donzelles portades a València foren cinc || mil.

15. La separació de mots en els títols

En els títols i els subtítols de tota mena d'obres cal tenir en compte, a més de les restriccions fixades per l'apartat 14, les següents.

15.1. Els nexes i els mots accessoris (articles, preposicions i conjuncions) han de passar a la línia següent, amb la resta del títol, o bé han de quedar aïllats.

[327a] * Física i || química

[327b] Física || i química

[327c] Física || i || química

[328a] * Història de || l'art

[328b] Història || de l'art

[328c] Història || de || l'art

15.2. Els mots que formen conceptes, si és possible, no s'han de dissociar.

[329a] * Història de la literatura || universal

[329b] Història || de la literatura universal

[329c] Història || de la || literatura universal

[329d] ~ Història || de la || literatura || universal

15.3. Si el títol porta algun signe de puntuació, és el lloc idoni per separar-lo en dues parts. De vegades, el signe es pot suprimir sense perjudicar la comprensió de l'enunciat, però aleshores és recomanable de posar en majúscula la inicial del primer mot de la segona part.

[330a] Josep Carner: || llengua, prosa, poesia

[330b] Josep Carner || Lllengua, prosa, poesia

15.4. En els títols centrats, si ocupen més de dues línies, és recomanable que les línies s'alternin en llargada.

[331a] **Manual d'estil**
La redacció
i
l'edició de textos

15.5. Si una ratlla que ha d'anar centrada —independentment que es correspongui amb un títol o no— porta una crida de nota volada, és preferible de repartir els blancs a banda i banda com si la crida no hi fos, a fi que es vegi centrada visualment.

[332a] ~ | Els cabells d'àngel³⁵ |

[332b] | Els cabells d'àngel³⁵ |

15.6. Per bé que ometem els signes de puntuació finals dels títols (llevat dels signes d'interrogació i d'admiració, les cometes i els guions), hem de mantenir els interiors quan no queden a final de ratlla (és a dir, quan el salt de ratlla no fa de separador gràfic). Així, si haguéssim de compondre l'exemple [331a] en una sola ratlla, escriuríem:

[331b] **Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos**

O bé:

[331c] **Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos**

16. La partició i la separació de mots en les adreces electròniques i d'Internet

L'ús generalitzat de la xarxa Internet per a la cerca d'informació i la consegüent necessitat de fer constar la pàgina on s'ha trobat una determinada informació o bé d'indicar on es pot trobar un recurs electrònic han portat a haver de transcriure unes referències de vegades molt llargues, les quals, forçosament, han de doblar ratlla, sigui perquè no hi caben per l'amplària de la caixa, sigui perquè apareixen enmig d'un paràgraf i no hi caben senceres. Si, a aquest fet, hi afegim que les adreces poden portar guionets, subratllats, barres inclinades, punts i altres signes, cal que no partim a la babalà ni que permetem que l'ordinador parteixi per allà on li sembli.

Si cal partir una adreça electrònica o d'Internet, recomanem de forçar la partició després d'una barra inclinada o d'un punt, abans de la rova o, com a últim recurs, abans d'un guionet o d'una ratlla baixa (anomenada també *sotaratlla*). En cap cas no s'hi ha d'afegir un guionet per indicar la partició, perquè l'adreça es desfiguraria.

Recordem que, per a més claredat, les adreces electròniques i les adreces d'Internet —deixant de banda les referències bibliogràfiques estrictes— s'han de compondre en cursiva, si més no, en els textos impresos.

[333a] *http://www.execulink.com/~louisew/postal-links.htm* (sense partir)

[333b] *http://*

www.execulink.com/~louisew/postal-links.htm

[333c] *http://www.execulink.*

com/~louisew/postal-links.htm

[333d] *http://www.execulink.com/*

~louisew/postal-links.htm

[333e] *http://www.execulink.com/~louisew/postal*

-links.htm

[334a] *maria-renata_winston_carreres@suport.puntcat.org* (sense partir)

[334b] *maria*

-renata_winston_carreres@suport.puntcat.org

[334c] *maria-renata*

_winston_carreres@suport.puntcat.org

[334d] *maria-renata_winston_carreres*

@suport.puntcat.org

[334e] *maria-renata_winston_carreres@suport.*

puntcat.org

17. Bibliografia

ALFAGEME, Ignacio R. *Nueva gramática griega*. Madrid: Coloquio, 1988.

ALMEIDA, J.; SAMPAIO, A. *Dicionário da língua portuguesa*. 6a ed. Lisboa: Porto, 1985.

ANÉ, Manuela; ANÉ, Jovita; SANS, Josep L. *Curs d'aranés*. Vall d'Aran: Centre de Normalisation der Aranés, 1987.

ARES, M. Carme [et al.]. *Diccionario Xerais de lingua*. Madrid: Xerais de Galicia, 1986.

- BATLLE, Lluís C.; HAENSCH, Günther. *Diccionari alemany-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1981.
- BERENGUER, Jaime. *Gramàtica grega*. 26a ed. Barcelona: Bosch, 1973.
- BRUGUERA, Jordi. *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.
- The Chicago manual of style*. 13a ed. Chicago; Londres: The University of Chicago Press, 1982.
- Code typographique: Choix de règles à l'usage des auteurs et professionnels du livre*. 6a ed. París: Fédération CGC de la Communication, 1989.
- COROMINES, Joan. *El parlar de la Vall d'Aran: Gramàtica, diccionari i estudis lexicals sobre el gascó*. Barcelona: Curial, 1990.
- DARRIGRAND, Robert; GROSCLAUDE, Michel. *Grammaire abégée du gascon*. Pau: Per Noste, 1976.
- DOGLIOTTI, Miro; ROSIELLO, Luigi. *Il nuovo Zingarelli: Vocabulario della lingua italiana*. 11a ed. Bolonya: Zanichelli, 1984.
- FABRA, Pompeu. *Gramàtica catalana*. 7a ed. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1933.
- *Gramàtica catalana*. 8a ed. Barcelona: Aqua, 1988.
- Galego 3*. 3a ed. Santiago de Compostella: Instituto de Lingua Galega, 1983.
- GALOBARDES, Guadalupe. *Diccionari grec-català*. Barcelona: Pòrtic, 1985.
- HOBERG, Rudolf; HOBERG, Ursula. *Der kleine Duden «Deutsche Grammatik»*. Mannheim: Dudenverlag, 1988.
- KNUTH, Donald E. *The textbook*. Reading [Massachusetts]: Addison Wesley Publishing Co., [s. d.].
- LIANG, Franklin M. *Word hi-phen-a-tion by com-pu-ter*. Stanford: University of Stanford, 1983.
- LLOVERA, Camilo. *Gramàtica italiana del siglo XX*. 6a ed. Barcelona: Bosch, 1974.
- Manual de estilo del lenguaje administrativo*. Madrid: Ministerio para las Administraciones Públicas, 1990.
- MARCO, A. S. *Enciclopedia de artes gráficas*. Barcelona: Tartesos, 1943.
- MARTÍN, Euniciano. *Cómo se hace un libro: Proceso de realización gráfica*. Barcelona: Don Bosco, 1983.
- MARTÍNEZ DE SOUSA, José. *Diccionario de tipografía y del libro*. 2a ed. Madrid: Paraninfo, 1981.
- *Diccionario de ortografía técnica: Normas de metodología y presentación de trabajos científicos, bibliológicos y tipográficos*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez: Pirámide, 1987.
- MASCARÓ, Joan; RAFEL, Joaquim. *Diccionari català invers amb informació morfològica*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990.
- MESTRES, Josep M. «Els finals de ratlla». *Com: Ensenyar Català als Adults*, núm. 12 (desembre 1986).
- NELSON, T. *Webster's new reference library*. Nashville: Thomas Nelson, 1984.
- Nòrmes ortogràfiques der aranés: Tèxt provisional*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística, 1982.
- OLIVA, Salvador; BUXTON, Angela. *Diccionari anglès-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1983.
- OTTO, E.; RUPPER, E. *Gramàtica sucinta de la lengua alemana*. 21a ed. Barcelona: Herder, 1980.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. COMISIÓN DE GRAMÁTICA. *Esbozo de una nueva gramática de la lengua española*. 6a ed. Reimpr. Madrid: Espasa-Calpe, 1979.
- RECASENS, Daniel. *Estudi comparatiu sobre la fonètica segmental del català i de l'anglès*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Institut de Ciències de l'Educació, 1984.
- SAGÜÉS, Miguel. *Gramàtica elemental vasca*. 4a ed. Sant Sebastià / Donostia: Txertoa, 1987.
- SAUZET, Patric. *Compendi practic de l'occitan normat*. Montpeller: Centre d'Estudis Occitans, 1985.
- SEABRA, Manuel de; DEVI, Vimala. *Diccionari portuguès-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1985.
- SLABY, Rodolfo J.; GROSSMANN, Rodolfo. *Diccionario de las lenguas española y alemana*. 5a ed. Barcelona: Herder, 1977 [vol. II] i 1984 [vol. I].
- SMITH, Colin [et al.]. *Diccionario Collins español-inglés english-spanish*. 2a reimpr. Barcelona: Noguer, 1974.

- SOLÀ, Joan. *Lingüística i normativa*. Barcelona: Empúries, 1990.
- US GOVERNMENT PRINTING OFFICE. *A manual of style*. Nova York: Gramercy, 1986.
- UZEI. *Hizkuntzalaritza/1. Hiztegia*. Sant Sebastià / Donostia: ELKAR [Euskal Liburu eta Kantuen Argitaldaria, SA], 1982.
- Webster's third new international dictionary*. Chicago: Encyclopaedia Britannica, 1986. 3 v.

Bibliografia consultada especialment amb vista a la tercera edició del MANUAL D'ESTIL

- BASSOLS, Mariano. *Fonètica latina*. 1a reimpr. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1967.
- The Chicago manual of style*. 14a ed. Chicago; Londres: The University of Chicago Press, 1993.
- Guide du typographe: Règles et grammaire typographiques pour la préparation, la saisie et la correction des textes*. Lausana: Groupe de Lausanne de l'Association Suisse des Typographes, 2000.
- LLOBERA, P. J. *Grammatica classicae latinitatis*. Barcelona, 1919-1920.
- MESTRES, Josep M. [coord.]. «La composició de les referències bibliogràfiques de recursos electrònics». A: *Criteris i altres materials per al llibre d'estil de l'Institut d'Estudis Catalans* [dossier de treball d'ús intern]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Oficina de Correcció i Assessorament Lingüístics, 2003, p. 113-114.
- PAVANETTO, Cleto. *Elementa linguae et grammaticae latinae*. 5a ed. Roma: LAS, 1998.
- SEVA, Antoni [dir.]. *Diccionari llatí-català*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.